

SALVS REI PVBLICAE SVPREMA LEX ESTO.

VYBRANÁ
TÉMATA

JEDNÁNÍ O STATUSU KOSOVA V EVROPSKÉM
PARLAMENTU

(7/2007)

Václav Štěrba

Parlament České republiky
Kancelář Poslanecké sněmovny
Parlamentní institut

OBSAH

AKTUÁLNÍ STAV JEDNÁNÍ (K. 2. 4. 2007)	3
USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU	3
POSTOJE FRAKČÍ V EVROPSKÉM PARLAMENTU	8
SOUVISEJÍCÍ PRÁCE PARLAMENTNÍHO INSTITUTU:	9

AKTUÁLNÍ STAV JEDNÁNÍ (k. 2. 4. 2007)

Závěrečné setkání nad Ahtisaariho návrhem budoucího statusu Kosova, které se uskutečnilo mezi nejvyššími představiteli Srbska a Kosova 10. března ve Vídni, nepřineslo podle očekávání žádný obrat v postojích obou stran. Zatímco kosovští Albánci plán v zásadě podporují, srbští představitelé jsou nadále jednoznačně proti.

V pondělí 26. 3. 2007 předal Martti Ahtisaari Radě bezpečnosti OSN svůj konečný návrh na budoucí status Kosova. V doprovodné zprávě¹ ke svému návrhu konstatuje, že nezávislost (zpočátku pod mezinárodním dohledem) je jediným možným řešením. Klíčová jednání a úsilí o nalezení shody mezi všemi stálými členy proběhnou v Radě bezpečnosti OSN v průběhu dubna a května. V těchto dvou měsících předsedají Radě bezpečnosti OSN Velká Británie, resp. Spojené státy americké.

Ministři zahraničí Evropské unie jednali o budoucnosti Kosova na svém neformálním setkání ve dnech 30-31. 3. 2007 v Brémách. Ze schůzky není žádný formální výstup, podle tiskových agentur se však ministři shodli, že je důležité, aby v této otázce EU vystupovala jednotně. Názory na Ahtisaariho plán se však mezi jednotlivými zeměmi liší. Např. Slovensko, které je ještě tento rok nestálým členem Rady bezpečnosti OSN, patří mezi největší skeptiky. Jeho parlament přijal 28. března prohlášení, ve kterém se vyslovil proti úplné nezávislosti Kosova. Doporučil slovenské vládě, aby usilovala o řešení „vycházející z legitimních požadavků Srbska a stejně tak z respektu vůči Chartě OSN a dalším mezinárodním právním normám.“² Výhrady k Ahtisaariho návrhu mají též Řecko, Rumunsko, Itálie či Španělsko.³

USNESENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU⁴

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 29. března 2007 k budoucnosti Kosova a úloze EU

Evropský parlament,

1. podporuje postup, který vede OSN a jehož cílem je určit konečný status Kosova, a úsilí o ustanovení realizovatelného rámce, který zajistí stabilitu a ochranu všech komunit v Kosovu a dlouhodobý nezávislý hospodářský a sociální rozvoj; **podporuje komplexní návrh pro urovnání otázky statusu Kosova, který předložil M. Ahtisaari, a zastává názor, že svrchovanost, nad níž dohlíží mezinárodní společenství, je nejlepším způsobem, jak zajistit splnění těchto cílů; a očekává, že na tomto základě přijme Rada bezpečnosti OSN rychle novou rezoluci, která nahradí rezoluci č. 1244(1999);**
2. zastává názor, že jediné trvale udržitelné řešení statusu Kosova je takové, které:
 - zajistí Kosovu přístup k mezinárodním finančním organizacím a umožní mu tak zahájit

¹ Souhrnný návrh i doprovodná zpráva ke stažení [ZDE](#).

² Viz TIC č. 225/2007, Bratislava 29.3. 2007.

³ [EUobserver, 1.4. 2007.](#)

⁴ Doslovně převzato. Ke stažení viz [ZDE](#).

- obnovu své ekonomiky a vytvořit podmínky pro vytváření pracovních míst;
- počítá s mezinárodní přítomností, aby se udržel multietnický charakter Kosova a zajistily zájmy a bezpečnost srbského a romského obyvatelstva a dalších etnických menšin;
 - poskytne mezinárodní podporu, aby se pro veškeré obyvatelstvo Kosova zajistil rozvoj účinných institucí, které budou fungovat bez vnější pomoci a v souladu se zásadami právního státu a základními demokratickými pravidly;
 - umožní Kosovu uskutečnit jeho záměr, kterým je začlenění do Evropy, což povede časem ke vztahům vzájemně uznané závislosti se sousedy;
3. domnívá se, že veškerá ustanovení týkající se budoucího statusu Kosova musí být v souladu s mezinárodním právem;
4. vyjadřuje naději, že v Srbsku se brzy podaří sestavit silnou a jednoznačně proevropskou vládu, která bude upřímně a pozitivně usilovat o nalezení řešení otázky statusu Kosova; zdůrazňuje, že taková vláda je rovněž nezbytná pro plnou spolupráci s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) a za těchto podmínek umožní opětovně zahájit jednání o dohodě o stabilizaci a přidružení mezi Srbskem a Evropskou unií, která povedou až k jejímu uzavření;
5. domnívá se, že definitivní řešení by mělo zahrnovat mimo jiné následující aspekty:
- jasné vymezení úlohy a mandátu mezinárodních civilních a bezpečnostních složek v Kosovu;
 - jasná ustanovení o decentralizaci, která v klíčových oblastech jako např. školství, zdravotnictví a místní bezpečnost poskytnou rozsáhlou autonomii a umožní přímé a průhledné vazby srbských obcí na Bělehrad; taková ustanovení musí být udržitelná z finančního hlediska a nesmí narušovat rozpočtové, výkonné a legislativní pravomoci Kosova jako jednotného celku;
 - plné respektování lidských práv, zahrnující povinnost ústavně zaručit životní zájmy menšin a uprchlíků a vytvořit odpovídající mechanismy na ochranu těchto zájmů;
 - ochrana všech kulturních a náboženských míst;
 - ustanovení o založení lehce vyzbrojených multietnických kosovských vnitřních bezpečnostních jednotek s omezeným polem působnosti, možnostmi a úkoly za přísného dohledu jednotek KFOR pod vedením NATO;
 - mezinárodní záruky územní celistvosti všech sousedních států;
6. zdůrazňuje, že kosovské řešení nevytvoří v mezinárodním právu žádný precedens, protože Kosovo bylo od roku 1999 pod správou OSN a ustanovení o tom, že je třeba řešit otázku konečného statusu Kosova, bylo obsaženo již v rezoluci Rady bezpečnosti č. 1244(1999); soudí proto, že situace ohledně Kosova není srovnatelná se situací v jiných regionech, v nichž došlo ke konfliktu a které nejsou pod správou OSN;
7. zdůrazňuje, že dohoda o budoucnosti Kosova musí také obsahovat konkrétní institucionální opatření pro Kosovskou Mitrovicu, která by plně zaručila práva a bezpečnost srbské komunity, aniž by se tím porušila jednota Kosova; domnívá se, že na tato opatření by mělo přímo dohlížet mezinárodní společenství, přičemž by je konzultovalo s Bělehradem; připomíná však Srbsku, že tato činnost v Kosovu vyžaduje spolupráci Srbska při realizaci definitivního řešení statusu Kosova;

8. vítá proto skutečnost, že podle Ahtisaariho návrhu má být srbské komunitě i ostatním komunitám přiznána rozsáhlá autonomie včetně vysokého stupně autonomie obcí v souladu s evropskými zásadami subsidiarity a samosprávy;

9. je toho názoru, že mezinárodní společenství by mělo co nejvíce zaměřit svou přítomnost na pomoc místním úřadům při:

- realizaci podmínek řešení;
- rozvoji autonomních, etnicky vyvážených institucionálních, administrativních, soudních a policejních kapacit;
- dosahování pokroku v dodržování norem OSN a měřítek EU pro stabilizaci a přidružení;

10. domnívá se proto, že přestože by se na mezinárodní přítomnosti v Kosovu měl podílet počet pracovníků odpovídající daným úkolům, neměla by tato přítomnost vést ke vzniku paralelní správy ani kopírovat současnou správu pod vedením OSN;

11. zdůrazňuje, že mezinárodní společenství musí disponovat přímými pravomocemi ke zjednání nápravy a v omezených případech substitučními pravomocemi v klíčových oblastech jako:

- ochrana životních zájmů menšin;
- ochrana citlivých lokalit;
- bezpečnost;
- soudnictví a právní stát v širším slova smyslu, zejména boj proti organizovanému zločinu;

12. zdůrazňuje, že je třeba vyvinout další úsilí na podporu návratu uprchlíků a vnitřních uprchlíků v celém Kosovu; zdůrazňuje, že klíčem k tomu, aby se tyto osoby mohly navrátit trvale, jsou pracovní příležitosti a že prioritou se musí nyní stát udržitelný hospodářský rozvoj; zdůrazňuje, že zvláštní pozornost vyžadují jiní než srbští a albánští uprchlíci, například Romové a Aškalové, včetně Romů žijících v táborech pro vnitřní uprchlíky v Kosovské Mitrovici;

13. souhlasí s tím, že je zapotřebí spravedlivý vzdělávací systém přístupný všem, který umožní romským a aškalským žákům částečné vzdělávání v romštině, a bude tak rozvíjet identitu a kulturu těchto menšinových skupin;

14. zdůrazňuje důležitou úlohu, kterou musí Rada bezpečnosti OSN hrát v konečném rozhodnutí o budoucím statusu Kosova; vyzývá Evropskou unii a její členské státy, zejména ty z nich, které jsou rovněž členy Rady bezpečnosti OSN, aby plně a aktivně podporovaly realistické řešení budoucího statusu Kosova;

15. domnívá se, že zásadní význam pro budoucí činnost EU v Kosovu má také přijetí nové rezoluce Rady bezpečnosti OSN a že pokud tato rezoluce nebude přijata, nemělo by se plánovat posilování zapojení EU;

16. je přesvědčen, že vzhledem ke své ústřední úloze při realizaci řešení by Evropská unie měla mít rozhodující slovo, pokud jde o jeho konečné podmínky;

17. domnívá se, že by se členské státy měly snažit zaujmout jednotné stanovisko ke Kosovu, a proto vyzývá Radu, aby usilovala o přijetí společného postoje k otázce statusu, v němž ujasní minimální požadavky na udržitelné řešení pro Kosovo slučitelné s požadavky EU;

18. připomíná, že v souladu s článkem 19 Smlouvy o Evropské unii se očekává, že členské státy zastoupené v Radě bezpečnosti OSN budou tento společný postoj prosazovat a

pravidelně informovat Radu o jednáních; rovněž požaduje, aby byl pravidelně informován Parlament;

19. vyzývá členské státy EU, které jsou členy kontaktní skupiny, aby Radě a ostatním členským státům poskytovaly informace, jež mají k dispozici, a aby zlepšily koordinaci a spolupráci s nimi, neboť EU jako celek ponese mezinárodní odpovědnost a finanční břímě konečného řešení statusu Kosova;

20. naléhavě žádá členské státy zastoupené v Radě bezpečnosti OSN, a zejména stálé členy, aby hrály konstruktivní úlohu, aby vynaložily úsilí a zajistily, aby obě zúčastněné strany jednaly pružně, a aby schválily jednoznačné a udržitelné řešení pro Kosovo, které se bude opírat o návrhy předložené zvláštním vyslancem, pokud možno se souhlasem obou stran;

21. je připraven uvolnit další zdroje, které budou zapotřebí k financování budoucí činnosti EU v Kosovu s cílem realizovat řešení statusu Kosova a podpořit jeho evropskou perspektivu, jestliže:

- řešení statusu Kosova podporované Radou bezpečnosti OSN náležitě zohlední společný postoj Unie,
- předem proběhnou dostačující konzultace ohledně rozsahu, cílů, prostředků a podmínek této mise, aby se Parlament ujistil, že prostředky jsou vynakládány úměrně daným úlohám;
- tyto další finanční zdroje budou zpřístupněny v souladu s Interinstitucionální dohodou mezi Evropským parlamentem, Radou a Komisí ze dne 17. května 2006 o rozpočtové kázní a řádném finančním řízení⁽¹⁾; a
- bude ve vhodném termínu svolána mezinárodní konference dárců;

22. podporuje zřízení mise Evropské bezpečnostní a obranné politiky (EBOP) v Kosovu, která přispěje k uplatňování řešení statusu v oblasti právního státu; domnívá se, že mise EBOP by měla mít k dispozici všechny nezbytné prostředky, aby mohla bezpečně uplatňovat své pravomoci a přijmout značnou odpovědnost, která na ni bude přenesena;

23. připomíná, že finské předsednictví se v souvislosti s přijetím rozpočtu na rok 2007 jménem Rady zavázalo, že v průběhu plánování mise budou Parlamentu poskytovány podrobné informace o rozsahu, cílech a pravděpodobných finančních důsledcích operace, která by se případně chystala;

24. zdůrazňuje, že Evropská unie je v Kosovu zastoupena jak styčnou kanceláří Komise, tak útvary generálního tajemníka Rady/vysokého představitele pro SZBP; vyzývá Radu, aby dále zvážila otázku racionalizace a zjednodušení své přítomnosti v Kosovu;

25. je znepokojen způsobem, jakým bude řízen přechod od mise OSN pro přechodnou správu v Kosovu (UNMIK) k nové Mezinárodní civilní správě; připomíná misi UNMIK, že by měla působit v Kosovu až do doby, kdy bude nová správa připravena a schopna plného provozu; vyzývá OSN a EU, aby navrhly způsob, jak zabránit tomu, aby klíčové oblasti správy přicházely o další mezinárodní odborníky, zejména s ohledem na skutečnost, že prozatímní orgány kosovské samosprávy budou potřebovat čas a pomoc při přebírání určitých legislativních a výkonných pravomocí od mise UNMIK;

26. naléhá na OBSE, aby i po vyřešení statusu Kosova zde nadále hrála významnou úlohu, zejména pokud jde o monitorování a ověřování volebního procesu; vyzývá v této souvislosti Radu i OBSE, aby zvýšily svou spolupráci v oblasti právního státu s jasným rozdělením úkolů, pokud jde o misi EBOP;

27. vyjadřuje svou podporu tomu, že EU klade v období po vyřešení statusu Kosova důraz na soudnictví a právní stát a na to, že je třeba, aby předání pravomocí proběhlo hladce; vyzývá k jasnému a transparentnímu rozdělení úkolů a odpovědností mezi domácími kosovskými soudy a soudními orgány a plánovanou misí EU pro právo a pořádek; požaduje plnou odpovědnost a dodržování právního státu v oblasti věznic a jiných aktivit KFOR;
28. upozorňuje kosovské orgány na to, že mezinárodní společenství od nich očekává, že
- své úsilí zaměří na rozvoj institucionálních a administrativních kapacit potřebných k tomu, aby mohly nakonec převzít pravomoci dosud vykonávané misí UNMIK;
 - vypracují kosovskou koncepci občanství, která bude explicitně založena na mnohojazyčném a mnohonárodnostním charakteru této oblasti a současně náležitě zohlední různé etnické komunity, které tvoří obyvatelstvo Kosova;
 - budou řádně a konstruktivně pracovat na vytvoření multietnické, multikulturní, multireligiózní a tolerantní země a společnosti, která respektuje práva všech etnických skupin;
29. zdůrazňuje v této souvislosti, že než budou skutečně pevně zakotveny a realizovány výše uvedené cíle, mezinárodní přítomnost v Kosovu bude zachována;
30. je hluboce znepokojen nedávnými násilnými demonstracemi v Kosovu, které vážně ohrožují hladký průběh procesu vedoucího k nalezení mírového řešení budoucího statusu Kosova; vyzývá obě strany, aby byly co nejzdrženlivější a aby umožnily pokojné ukončení procesu vedoucího k vyřešení této otázky;
31. dále připomíná kosovským orgánům, že jakmile bude otázka statusu Kosova definitivně vyřešena, občané Kosova budou požadovat vlastní vládu, která by řešila problémy ovlivňující jejich každodenní život a týkající se např. bezpečnosti, hospodářského rozvoje, korupce a organizovaného zločinu, zaměstnanosti, adekvátních veřejných služeb a všeobecné rovnosti před zákonem;
32. vyzývá EU a kosovské orgány, aby spolupracovaly na vytvoření podmínek pro lepší hospodářský růst ve prospěch všech etnických komunit v Kosovu; opakuje, že je třeba vytvořit komplexní a realistický plán dlouhodobého hospodářského rozvoje, plně dodržovat základní zásady právního státu a vypracovat podrobnou a řádně podloženou protikorupční strategii;
33. zdůrazňuje, že je třeba více podporovat rozvoj malých a středních podniků (MSP) na základě Evropské charty pro malé podniky, kterou Kosovo přijalo; vyzývá Komisi, aby zajistila přístup ke strukturálním fondům EU a lepší financování projektů týkajících se MSP a aby stanovila institucionální rámec, který bude rozvíjet spolupráci mezi Společenstvím a soukromým sektorem v Kosovu;
34. naléhá na vedoucí představitele srbské komunity v Kosovu, aby uznali, že jejich zájmům lze lépe vyhovět v demokratickém, decentralizovaném a hospodářsky funkčním Kosovu, a aby se zapojili do procesu po stanovení řešení statusu Kosova, a zajistili tak, že ta ustanovení dohody, která jsou v jejich přímém zájmu, budou plně uplatňována;
35. vyzývá srbskou vládu, aby uznala, že budoucnost spočívá ve vytvoření úzkých, průhledných vazeb s Kosovem v rámci prohloubené integrace regionu a společné perspektivy budoucího členství v EU;
36. zdůrazňuje, že nalezení řešení problému budoucího statusu Kosova na základě konečných návrhů pana Ahtisaariho má obrovský význam pro stabilitu a další vývoj celého

regionu; v této souvislosti vyzývá vlády všech sousedních států, aby k tomuto procesu pozitivně přispěly a respektovaly stávající státní hranice; podporuje dále názor, že řešení budoucího statusu Kosova bude v dlouhodobé perspektivě fungovat tehdy, pokud se Srbsko i Kosovo stanou součástí EU spolu se svými sousedy, protože budoucnost západního Balkánu spočívá v Evropské unii;

37. znovu opakuje, že pevné zakotvení Kosova v rámci procesu stabilizace a přidružení kromě jiného posílí hospodářské vztahy Kosova s členskými státy a jejich sousedy na západním Balkáně a usnadní proces stabilizace v oblasti;

38. vítá podepsání dohod o volném obchodu s Albánií, Bývalou jugoslávskou republikou Makedonie, Bosnou a Hercegovinou a s Chorvatskem; naléhavě vyzývá kosovské orgány, aby tyto dohody plně prováděly a zajistily pokračování volného obchodu se Srbskem a Černou Horou;

39. vyzývá Radu a Komisi, aby v rámci fáze stabilizace a v souladu se stávajícím vývojem jednání se sousedními zeměmi připravily dohodu o usnadnění vydávání víz pro Kosovo a přitom zohlednily zvláštní problémy, se kterými se Kosovo potýká, zejména nedostatek konzulárních úřadů v mnoha členských zemích a dosavadní používání pasů UNMIK;

40. vyzývá kosovské a srbské orgány, aby plně spolupracovaly jak mezi sebou, tak i s ICTY na vydání údajných válečných zločinců;

41. domnívá se, že zveřejnění zprávy pana Ahtisaariho by měla doprovázet rozsáhlá kampaň, která by dotčeným národům, včetně srbských občanů, jasně a objektivně vysvětlila podmínky navrženého řešení, a že Evropská unie musí klást důraz na to, že v Kosovu je možné mírové soužití; domnívá se, že pokud Kosovo bude uznávat práva většiny i menšiny, bude stabilní a bude prosperovat;

42. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě, Komisi, srbské vládě a prozatímním orgánům samosprávy Kosova, misi UNMIK, členům kontaktní skupiny, Radě bezpečnosti Organizace spojených národů a zvláštnímu vyslanci generálního tajemníka OSN pro stanovení budoucího statusu Kosova.

POSTOJE FRAKČÍ V EVROPSKÉM PARLAMENTU⁵

Pro konečnou podobu usnesení hlasovalo 490 poslanců, 80 bylo proti, 87 se zdrželo.

EPP-DE (Doris Pack, [tiskové prohlášení 29.3. 2007](#))

Předsedkyně delegace EP pro vztahy se zeměmi jihovýchodní Evropy přivítala výslednou podobu usnesení bez dalších výhrad. Ahtisaariho plán je podle poslankyně jediným možným řešením pro Kosovo. Jakékoli prodloužení jednání by již k ničemu nevedlo. Ačkoli chápe pozici srbské vlády, že odmítá ztrátu Kosova formálně připustit, i srbští politici si musí jasně uvědomovat, že neexistuje reálná perspektiva dalšího mírového vývoje Kosova v rámci Srbska.

⁵ Frakce, které nejsou zmíněny – UEN, GUE/NGL, ID, ITS – na svých oficiálních webových stránkách nemají vyjádření k tomuto tématu.

PSE (tiskové prohlášení, 29.3. 2007)

Socialistická skupina v Evropském parlamentu text usnesení podpořila, ačkoli nesouhlasila s pasáží, ve které se EP přímo vyslovuje ke statusu (odst. 1 – svrchovanost pod mezinárodním dohledem). Instituce jako je EP by neměla takto opakovat definici statusu z Ahtisaariho zprávy. Je odpovědností Rady bezpečnosti OSN, aby v tomto rozhodla. Velká role Evropské unie přijde po rozhodnutí o statusu, kdy se bude muset podílet na celkové obnově Kosova. Socialisté nakonec pro usnesení hlasovali, aby zdůraznili svoji podporu práci M. Ahtisaariho.

ALDE (Lapo Pistelli, tiskové prohlášení, 29. 3. 2007)

Schválením tohoto usnesení potvrdil EP svoji podporu procesu vedenému OSN. EP uznal, že nezávislost je konečným cílem pro obyvatele Kosova a dále potvrdil, že budoucnost Kosova i Srbska je v Evropské unii. Nyní je nejdůležitější, aby Evropská unie zaujala jednotný a konzistentní postoj. Členské státy EU, které jsou členy Rady bezpečnosti OSN by měly jednoznačně podpořit Ahtisaariho návrh.

Skupina Zelených/Evropské Svobodné Aliance (Joost Lagendijk, tiskové prohlášení 29.3. 2007)

Nezávislost je jediným realistickým řešením pro Kosovo, jak ve své zprávě pro Radu bezpečnosti OSN potvrdil i zvláštní vyslanec OSN Martti Ahtisaari. Pro výsledek jednání v Radě bezpečnosti OSN je nyní zásadní jednoznačný postoj Evropské unie – a to i v Radě bezpečnosti OSN. Nejhorším výsledkem jak pro Kosovo, tak pro celý region by bylo nepřijetí nové a jednoznačné rezoluce. Status nezávislosti pod dohledem Evropské unie umožní Kosovu zoufale potřebný přístup do mezinárodních finančních organizací a umožní mu normalizovat vztahy s EU a realizovat své evropské ambice.

Související práce Parlamentního institutu (ke stažení na Intranetu PS/stránkách PI):

- **PI 3.051 - POSTOJE K BUDOUCÍMU STATUSU KOSOVA:** Budoucí uspořádání Kosova v postojích a názorech vybraných Think-tanků, říjen 2006.
- **PI 3.052 - JEDNÁNÍ O BUDOUCÍM STATUSU KOSOVA:** Vývoj jednání, současný stav, postoje zúčastněných stran, říjen 2006.
- **PI 3.060 – AHTISAARIHO ZPRÁVA KE STATUSU KOSOVA:** hlavní body dokumentu, postoje evropských institucí a dalších aktérů, srbské vnitropolitické souvislosti, únor 2007.

- **Vybraná Témata 4/2007 – STAV JEDNÁNÍ O STATUSU KOSOVA A PŘÍPRAVA EVROPSKÉ CIVILNÍ MISE, leden 2007.**